

Beslutningsforslag nr. B 65. Fremsat den 9. januar 1996 af Steen Gade (SF) og Villy Søvnald (SF)

Forslag til folketingsbeslutning om en kvote for bæredygtigt dyrkede bananer

Folketinget opfordrer den danske regering til i EU at arbejde for en særlig EU-kvote for import af bæredygtigt dyrkede bananer produceret under hensyntagen til sociale og økologiske minimumsstandarder.

Denne kvote skal etableres i forbindelse med den igangværende revision af EU's bananregime og sikre, at bæredygtigt dyrkede bananer får en realistisk chance for at konkurrere på EU's indre marked.

Bemærkninger til forslaget

I praksis har det vist sig at være næsten umuligt for bæredygtigt producerede bananer at få adgang til EU's indre marked. Dette skyldes EU's bananregimes særlige konstruktion, hvor kun 3,5 pct. af EU's samlede toldkontingent for bananer er sat af til såkaldte nye producenter. Resten er sat af til etablerede dollar-bananproducenter eller EU-baserede bananselskaber.

Det er via denne kvote på 3,5 pct. for nye producenter, at de formelle muligheder ligger for at få bæredygtigt dyrkede bananer ind på EU's marked, men på grund af det begrænsede toldkontingent er efterspørgslen efter de bananlicenser, som skal til for overhovedet at få lov til at importere bananer, stor. Den er så stor, at der er opstået en lønsom handel med bananlicenser, hvor firmaer, der aldrig kunne drømme om at sælge bananer, søger og får importlicenser, som de sælger videre med gode fortjenester (ca. 25.000 kr. pr. licens). Denne handel med licenser har i praksis medført, at stort set ingen af de 3,5 pct. af importkvoterne, som skulle komme nye producenter til gode, er kommet det. Dermed er de heller ikke kommet de bæredygtige producenter til gode.

Etableringen af en særlig kvote for bæredygtigt dyrkede bananer vil løse det problem, og den vil samtidig give producenter af sådanne bananer den nødvendige sikkerhed for afsætning.

Bæredygtigt dyrkede bananer er bananer, der produceres under forhold, som sikrer bananarbejderne sociale garantier og beskytter dem mod tvangsarbejde og diskrimination og hindrer børnearbejde. En lang række pesticider, som man enten har dokumenteret skader sundhed eller miljø, eller som er under alvorlig mistanke for at skade sundhed eller miljø, forbydes, mens anvendelse af øvrige reduceres kraftigt. Herbicider totalforbydes. Der indføres skrappe restriktioner på flysprøjtning. Der er restriktioner på anvendte kunstgødningsmængder og krav om erosionsbeskyttelse og særlig restriktiv beskyttelse af skov- og vandressourcer i plantageområderne, og der skal gennemføres affaldsplaner, der garanterer kontrol med og reduktion af affaldsmængderne. Kriterierne skal overvåges af den uafhængige institution

The Fair Trade Banana Register Committee.

Baggrunden for ønsket blandt producenter og bananarbejdere om adgang for bæredygtigt dyrkede bananer til EU's marked er den ekstremt voldsomme belastning af miljø og arbejdsmiljø, som den konventionelle dyrkning af bananer udgør. En kvote for bæredygtigt dyrkede bananer vil stimulere en mere miljøvenlig og socialt ansvarlig produktion af bananer.

Samtidig vil EU's forbrugere som en konsekvens af forslaget selv få mulighed for at vælge, om de ønsker at købe bæredygtigt dyrkede bananer – i modsætning til i dag, hvor denne valgmulighed kun findes i begrænset grad. Der findes på markedet i dag få og meget dyre økologiske bananer, som slipper ind på trods af det nuværende kvotesystem, men med meget store ekstraomkostninger til følge til bl.a. licenshandlere og mellemhandlere.

Det er vigtigt, at en sådan ny kvote for bæredygtigt dyrkede bananer afspejler den i bananregimet etablerede geografiske fordeling af bananer mellem Latinamerika og Afrika. Hvis dette ikke sker, vil forslaget drukne i nye stridigheder om fordelingen af import af bananer mellem Latinamerika og Afrika, og det vil derfor være dødsdømt på forhånd.

Det hollandske parlament har den 14. november i år næsten enstemmigt vedtaget en resolution, der sigter mod at forpligte den hollandske regering til at arbejde for at sikre, at bæredygtigt dyrkede bananer får en realistisk chance for at komme ind på det indre marked.

Tilsvarende har det østrigske parlaments såkaldte Hauptkomite den 5. juli i år enstemmigt vedtaget en resolution, der opfordrer landbrugs- og skovbrugsministeren til at arbejde for etablering af en kvote for bæredygtigt dyrkede bananer inden for det eksisterende bananregime.

Ønsket om adgang for bæredygtigt dyrkede bananer støttes i syd blandt andet af:

Saint Lucias EU-ambassadør, Edwin Laurent, som samtidig er præsident for AVS-EU-arbejdsgruppen om bananer. Edwin Laurent sagde i en tale til Europa-Parlamentets udviklingsudvalg den 18. juli i år, at AVS-landene »utvetydigt er forpligtet på dyrkning af

og handel med bananer efter fair og bæredygtige metoder«. Han begrundede det bl.a. med:

- Menneskehedens fælles globale ansvar for miljøet og nødvendigheden af at bevæge sig i retning af en mere bæredygtig forvaltning og udvikling af klodens ressourcer og
- at det i længden vil være bedst for både de europæiske forbrugere og producentlandenes bananarbejdere.

I maj måned i år i Honduras afholdt 21 bananledere fra 7 latinamerikanske lande den 3. konference for

fagforeninger for bananarbejderne med det formål at drøfte deres holdning til miljømæssige og sociale klausuler i forbindelse med bananproduktion. Repræsentanterne fra Guatemala, Nicaragua, Costa Rica, Honduras, Panama, Ecuador og Colombia var alle enige om at støtte etableringen af en særlig EU-kvote for bæredygtigt dyrkede bananer.

På den baggrund foreslår SF, at regeringen i EU arbejder for en særlig kvote for bæredygtigt dyrkede bananer.